

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»

на тему: **«ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ»**

Виконавець:

студентка факультету фінансів та
банківської справи

Кравцова Дарина Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Сташкевич Наталія Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах розвитку ринкової економіки посилюється значення страхування у суспільному відтворенні. Реформування економічної системи України зумовило необхідність створення ринкової інфраструктури, що обслуговує механізм господарювання. Важливе місце в ній посідають саме страхові компанії, які проводять різноманітні види страхування на території України та здійснюють інвестиційну і фінансову діяльність. У ринкових умовах господарювання страховики через реалізацію механізму страхування мобілізують значний страховий капітал, який є важливим ресурсом, що може бути представлений на фінансовому ринку країни.

По мірі поглиблення ринкових перетворень в економіці зростає роль ефективного управління фінансовими ресурсами, які нерозривно зв'язані з відтворювальними процесами і є необхідною умовою здійснення розширеного відтворення на всіх його стадіях і в усіх формах. Важливим стратегічним сегментом економіки виступає страхування, оскільки воно забезпечує страховий захист, сприяє соціально-економічній стабільності в суспільстві та зниженню навантаження на витратну частину бюджетів різних рівнів, дозволяє оптимізувати діяльність суб'єктів економіки за рахунок централізованих фондів фінансових ресурсів, а також накопичувати фінансові ресурси для інвестування їх в економіку країни.

Для здійснення ефективного страхового захисту своїх клієнтів страхові компанії повинні мати достатній обсяг фінансових ресурсів і забезпечувати їх ефективно розміщення. При цьому встановлення оптимальних співвідношень між окремими джерелами формування та використання фінансових ресурсів страховиків є важливою передумовою забезпечення безперервності процесу страхування, постійної платоспроможності страхових компаній та стабільних фінансових результатів їх діяльності.

Виходячи із змісту основних завдань управління фінансами, можна констатувати, що фінансові ресурси виступають основним об'єктом фінансового управління, а правильний вибір тактики та стратегії управління ними є значним внутрішнім фактором фінансової стійкості страхової компанії. Саме тому потрібно правильно визначитися з концептуальними засадами формування раціональної політики управління фінансовими ресурсами на рівні окремих страхових компаній.

У роботах зарубіжних авторів питання теорії та практики управління фінансовими ресурсами в умовах розвинутої ринкової економіки висвітлюються переважно на прикладі фірм. При цьому заслуговують на увагу дослідження економістів Ван Хорна Дж. К., Бріггема Є.Ф., Коласса Б., Брейлі Р., Майерса С., Рішара Ж., Сігела Дж. Г., Стоуна Д., Тейлора А. Х., Хірта Дж. А., Хітчинга К., Холта Р. Н., Шима Дж. К., Шілінглоу Г. та багатьох інших.

У той же час зазначені розробки методичного інструментарію управління фінансовими ресурсами в економічно розвинутих країнах не є

цілком придатними для практичного використання в умовах діяльності страхових компаній, оскільки існуючі особливості формування фінансових ресурсів страховиків потребують спеціальних підходів до їх управління. У вітчизняній літературі окремі управлінські аспекти проблеми управління фінансовими ресурсами страхових компаній в умовах реформування економіки розглядаються в публікаціях Александрової М., Базилевича В., Горбача Л.М., Заруби О, Подд'ярьогіна А. та інших. Разом з тим в зазначених працях не достатньо чітко обґрунтовано стратегічні засади управління фінансовими ресурсами страхових компаній з позицій сучасних завдань фінансової науки щодо забезпечення постійної платоспроможності страховиків. Саме тому тема кваліфікаційної роботи є досить актуальною.

Метою дослідження є визначення теоретичних та практичних аспектів формування та використання фінансових ресурсів страхових компаній та обґрунтувати заводи щодо їх удосконалення.

Завдання дослідження:

- вивчення змісту та основних напрямів фінансової діяльності страхових компаній;
- розглянути суть, склад та функції фінансових ресурсів страхових компаній;
- з'ясувати джерела формування фінансових ресурсів страхової компанії;
- провести аналіз складу, динаміки та структури фінансових ресурсів страхової компанії;
- проаналізувати напрямки використання фінансових ресурсів страхової компанії;
- визначити напрямки удосконалення формування фінансових ресурсів страхової компанії..

Об'єктом дослідження є процеси управління фінансовими ресурсами страхової компанії.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи формування, розподілу та використання фінансових ресурсів страхової компанії.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої у роботі мети та відповідно до теми дослідження використовувались наукові принципи та методи дослідження, зокрема, збирання інформації, її оброблення та узагальнення, спостереження, порівняння, науковий аналіз і синтез, метод індукції, дедукції та інші методи.

Інформаційною базою дослідження стали наукові публікації українських та зарубіжних вчених, законодавчі та нормативно-правові акти України, які регулюють фінансову діяльність суб'єктів страхового ринку. У роботі також використано матеріали Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Державної податкової адміністрації України, Ліги страхових організацій України, Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, фахові літературні джерела, монографії, офіційні статистичні публікації, річна фінансова звітність страхової організації, а також власні аналітичні розрахунки та дослідження автора.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки, включаючи 15 таблиць, 10 рисунків, 3 додатка і список використаної літератури із 42 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади та структура формування фінансових ресурсів страхової компанії»* розглядаються теоретичні основи формування та використання фінансових ресурсів страхових компаній. Значну увагу приділяється сутності та значенню фінансової діяльності страхових компаній як основи функціонування їх фінансових ресурсів.

У другому розділі *«Оцінка та аналіз формування та використання фінансових ресурсів страхової компанії ПРАТ «АСК ІНГО Україна»* розглянута загальна характеристика ПРАТ «АСК ІНГО Україна», проаналізовано склад фінансових ресурсів та показники, що характеризують ефективність використання фінансових ресурсів ПРАТ «АСК ІНГО Україна».

У третьому розділі *«Напрямки покращення формування та використання фінансових ресурсів страхової компанії»* представлені напрямки вдосконалення політики страхової компанії щодо формування та використання фінансових ресурсів. Розроблені підходи представляють практичний інтерес для страхової компанії ПРАТ «АСК ІНГО Україна» та прийнятні для впровадження у її подальшій діяльності.

ВИСНОВКИ

Проведені в кваліфікаційній роботі дослідження показали, що на сучасному етапі розвитку страхового ринку України в практиці діяльності вітчизняних страхових компаній найчастіше існує ряд невирішених проблем щодо формування фінансових ресурсів, пов'язаних з наступними чинниками: низька зацікавленість у страхуванні через недостатню платоспроможність населення; недосконале законодавство щодо обов'язкових видів страхування, в т.ч. наявність значної кількості економічно недоцільних видів обов'язкового страхування; нерозвиненість довгострокового страхування життя, пенсійних ануїтетів та інших видів особистого накопичувального страхування; недостатня капіталізація та низька ліквідність страховиків; високий обсяг страхових премій, переданих за кордон за договорами перестраховування; недостатній рівень регулювання страхового посередництва та невідповідність вітчизняного страхового законодавства міжнародним вимогам.

Цілком погоджуючись з основними положеннями теоретичних розробок щодо особливостей формування фінансових ресурсів страховика, які знайшли відображення в працях представників різних наукових напрямків

і шкiл, вважаємо, що даний процес доцiльно розглядати з позицiй системного пiдходу, який передбачає:

- необхідність формування фiнансових ресурсiв страхової компанії, виходячи iз цiлої системи чинникiв, що впливають на їх кiлькiсний i якiсний стан i, в свою чергу, зумовлюють рiвень фiнансової стiйкостi страхової організації в конкретному перiоді (величина внесеного статутного капiталу страхової компанії; розмiр страхових резервiв з метою гарантiї страхових виплат; структура страхового портфеля страховика; iснуюча система перестраховування страхових ризикiв; масштаби та ризикованiсть iнвестицiйної дiяльностi конкретної страхової компанії; рiвень конкуренцiї на страховому ринку тощо);

- врахування особливого мiсця страхування у фiнансовiй системi держави i необхідностi поєднання iнтересiв не лише страхувальникiв та страховикiв, але й держави, галузей, регiонiв при розподiлi i використаннi тимчасово вiльних фiнансових ресурсiв страхової компанії;

- використання системи форм, методiв i засобiв управлiння фiнансовими ресурсами страхової компанії та їх своєчасну адаптацiю до потреб страхових компанiй i сучасних досягнень фiнансової науки;

- оцiнку ефективностi альтернативних фiнансових рiшень щодо стратегiї i тактики формування фiнансових ресурсiв страхової компанії з позицiй рацiоналiзму та оптимальностi;

- врахування об'єктивних економiчних законiв i закономірностей, що дiють на сучасному етапi формування страхового ринку при обгрунтуваннi основних принципiв управлiння фiнансовими ресурсами страховикiв.

Враховуючи, що надходження вiд страхової дiяльностi займають значну питому вагу в джерелах формування фiнансових ресурсiв страхової компанії, до їх визначення потрiбно пiдходити особливо виважено i обгрунтовано. Так, зокрема, при плануваннi надходжень вiд страхової дiяльностi потрiбно враховувати, що мiж розмiром отриманих страховою компанiєю страхових платежiв та рiвнем її фiнансової стiйкостi не завжди iснує прямий зв'язок.

При формуваннi фiнансових ресурсiв страхової компанії необхідно виходити з наступних теоретичних засад:

- враховувати законодавчо встановленi мiнiмальнi кiлькiснi вимоги до власних коштiв, з якими страхова компанiя може отримати лiцензiю на дiяльнiсть;

- дотримуватися рацiонального спiввiдношення власних коштiв страхової організації i прийнятих нею на себе страхових зобов'язань як у цiлому, так i в розрахунку на один договiр;

- при невисокому рiвнi конкуренцiї в окремих сегментах страхового ринку здiйснювати обмежуючу тактику формування фiнансових ресурсiв за рахунок надходжень страхових внескiв i пiсля досягнення ними максимально допустимого з урахуванням ризику значення тимчасово не

приймати платежі до моменту, коли компанія зможе збільшити резерви від повторних платежів наступного року;

- в якості найбільш оптимальної стратегії формування фінансових ресурсів страхової компанії здійснювати доповнення сформованих резервів грошовим покриттям за рахунок статутного капіталу;
- передавати частину відповідальності, яку страхова компанія вже не може сама утримувати, перестраховальникові;
- при виборі стратегій формування фінансових ресурсів оптимально поєднувати такі критерії, як забезпечення мінімальної середньозваженої ціни залучених ресурсів, досягнення нормальної рентабельності розміщених фінансових ресурсів та одночасна мінімізація ризику втрати фінансової стійкості страхової організації.

Таким чином, ефективне формування фінансових ресурсів страхових компаній, їх структури та джерел, механізму формування фінансових потоків та методів управління ними дозволять забезпечити надійний страховий захист в процесі надання страхових послуг.

Практична частина кваліфікаційної роботи основана на даних страхової компанії ПРАТ «АСК ІНГО Україна». Страхова компанія ПРАТ «АСК ІНГО Україна» надає страхові послуги високої якості чим зрощує рівень довіри серед клієнтів, що забезпечує стабільне положення та динамічний розвиток компанії на ринку страхових послуг України. Більше 20 років «ІНГО Україна» працює на вітчизняному ринку страхування. Має 28 ліцензій на різні види обов'язкового і добровільного страхування, надає страхові послуги корпоративним і роздрібним клієнтам. Представлена 25 філіями для обслуговування клієнтів по всій території України. Близько 500 співробітників компанії працюють для її клієнтів у всіх регіонах України.

У червні 2018 року Рейтингове агентство «ІВІ-Rating» оголосило про підтвердження довгострокового кредитного рейтингу Приватного акціонерного товариства «Акціонерна страхова компанія «ІНГО Україна» за Національною рейтинговою шкалою на рівні «uaAA», що є найвищим рівнем, який свідчить про максимальну надійність Компанії. Прогноз рейтингу «стабільний» свідчить про відсутність передумов для зміни рейтингу.

За підсумками 2018 року ПРАТ «АСК ІНГО Україна» зібрала понад 1,2 млрд. грн. страхових премій - це на 14% перевищує показники аналогічного періоду 2017 року. Прибуток компанії склав 24,76 млн. грн.

За підсумками 2018 року компанія сформувала збалансоване зростання збору страхових премій. Збори з майнових видів страхування перевищили більш 591 млн. грн. А найбільшу динаміку показали напрямки особистих видів страхування - премії компанії за 2018 рік у цьому сегменті перевищили 221 млн. грн., що на 49% більше показників 2017 року. Збори зі страхування відповідальності за підсумками 2018 року перевищили 400 млн. грн. - це на 50% більше показників 2017 року.

Стратегія ПРАТ «АСК ІНГО Україна» на 2019 рік спрямована на подальше утримання та розвиток прибуткових точок продажу, тоді як

збиткові та неперспективні точки продажів поступово закриватимуться. Серед інших пріоритетних стратегічних напрямків діяльності компанії в 2019 році: досягнення операційної ефективності шляхом оптимізації витрат, розвиток агентської мережі та корпоративних продажів, альтернативних каналів продажів, подальше вдосконалення продуктової лінійки та сервісу.

АНОТАЦІЯ

Кравцова Д. М. «Фінансові ресурси страхової компанії»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.030508 Фінанси і кредит

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні основи формування та використання фінансових ресурсів страхової компанії. Визначена специфіка страхової компанії - суб'єкта підприємницької діяльності. Розглянуті особливості організації фінансової діяльності страхової компанії як основи формування фінансових ресурсів. Представлене інформаційне та нормативне забезпечення процесу формування фінансових ресурсів страхової компанії.

Проведено аналіз фінансового стану страхової компанії ПРАТ «АСК ІНГО Україна», здійснено аналіз та оцінку ефективності формування фінансових ресурсів в страховій компанії.

Визначені основні напрямки удосконалення механізму формування та використання фінансових ресурсів страхової компанії.

Ключові слова: страховий ринок, страхова компанія, страхові резерви, страхові премії, страхові виплати, фінансові ресурси страхових компаній

ANNOTATION

Kravtsova D. "Financial resources of the insurance company"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 6.030508 Finance and credit

Odessa National Economics University – Odessa, 2019.

The paper considers the theoretical basis for the formation and use of financial resources of an insurance company. Determined the specifics of the insurance company as the subject of entrepreneurial activity. Features of organization of financial activity of the insurance company as the basis of formation of financial resources are considered. The information and normative provision of the process of forming the financial resources of the insurance company is presented.

The analysis of the financial condition of the insurance company PRAT "ASK INGO Ukraine" was carried out, the analysis and evaluation of the effectiveness of the formation of financial resources in the insurance company was carried out. T

he main directions of improvement of the mechanism of formation and use of financial resources of the insurance company are determined.

Key words: insurance market, insurance company, insurance reserves, insurance premiums, insurance payments, financial resources of insurance companies